

نوید تغییر

بهار تعلیم و تربیت را به همکاران ارجمند هنر تبریک می‌گوییم. امیدوارم با انرژی فراوان و سرشار از شوق تدریس، سال تحصیلی را آغاز کنید. ضمن تقدیر از خدمات سخت‌کوشانه حجت‌الاسلام محمدیان، در سال ۹۷ با حضور دکتر حیدر تورانی در سازمان پژوهش، شوق نگاه تازه در حال و هوای فعالیت‌ها قوت گرفته است. تأکید دکتر تورانی داشتن دیدگاه‌های نوین و تصویر کلان از تعلیم و تربیت و رفتن به سوی آن محور اساسی و درون‌مایه اندیشه ایشان است. این تصویر کلان چیزی جز تحول، در نظام برنامه درسی، نیست. بر این اساس است که باید تمام نیروها برای این هدف مهم و این چشم‌انداز آینده‌بخش بسیج شوند. نقطه کانونی این چشم‌انداز متوجه آینده است و شوق بهتر شدن همان موتور محرک برای امیدبخشی و انگیزه‌آفرینی است.^۱ اینکه در کجا هستیم امری بایسته است و اینکه باید به کجا برویم امری حیاتی است لذا همیشه باید با در نظر داشتن آن تصویر کلان، برنامه‌ریزی لازم را داشته باشیم. خوشبختانه در سال جاری چرخه تألیفات هنری تکمیل و کتاب‌های فرهنگ و هنر هفتم، هشتم و نهم و درس اختیاری هنر در سال‌های دهم و یازدهم نهایی شد و به این ترتیب تکلیف دبیران هنر برای این مهم مشخص گردید.

به همین سان برپایی نشست‌های گروه‌های آموزشی هنر، جشنواره الگوهای برتر تدریس، جشنواره درس پژوهی در هنر و جشنواره تجارب برتر تدریس هنر، نشان می‌دهد که درس هنر مقوله‌ای پراهمیت و تثبیت‌شده است که می‌تواند با اهتمام ویژه معلمان در تدریس، کارکرد و وظیفه شایسته خود را در جهت شکوفایی حس زیبایی‌شناختی در دانش‌آموزان به خوبی انجام دهد. تجربه‌های میدانی ما در دیدار از کلاس‌ها و گفت‌ووشنود با دبیران هنر نشان می‌دهد که بنا بر اقتضای درس هنر، روش تدریس فعال و فعالیت درسی مناسب در جریان یاددهی و یادگیری رونق دل‌چسب و جاذبه‌داری یافته است. تدریس فعال تدریسی است که در آن، بر فعالیت شاگرد و دانش‌آموز تأکید می‌شود و در این فرآیند آن‌ها نقش پویا و جستجوگرانه‌ای را عهده‌دار هستند. آن‌ها با راهنمایی و محوریت معلم به کسب تجربه می‌پردازند و تعامل دوسویه به بالندگی و رشد آن‌ها منجر می‌شود. به همین سان آرام‌آرام و با شیبی ملایم دبیران تخصصی هنر جای دبیران غیرتخصصی را می‌گیرند و کار به دست کاردان در کلاس هنر می‌افتد. یافته‌های یکی از تحقیقات که در خراسان رضوی انجام شده نشان می‌دهد که ۷۰ درصد از حجم نمونه شامل دبیران هنر اذعان داشته‌اند که داشتن تخصص و تحصیلات مرتبط در رشته هنر علت اصلی

تدریس آن‌هاست و ۲۰ درصد نیز گفته‌اند که علاقه‌مندی و داشتن مهارت موجب تدریس آن‌ها در رشتهٔ فرهنگ و هنر است و بالاخره و خوشبختانه فقط ۱۰ درصد اظهار کرده‌اند که برای تکمیل ساعات درس و از روی ناچاری به تدریس هنر پرداخته‌اند. این نکته بیانگر آن است که درس هنر دیگر در آموزش و پرورش ما درسی تزئینی و برنامه‌پرکن نیست؛ و اینکه جایگاه مقولهٔ فرادرسی هنر در نظام تعلیم و تربیت تثبیت شده است و این همان **تصویر کلانی** است که تمام دبیران هنر می‌توانند به آن اهتمام کنند.

خوشبختانه دبیران توانمند هنر، از صاحبان تجربه‌های هنری والا گرفته تا معلمان جوان باذوق و انگیزه، هیچ‌گاه کلاس را از ایده‌یابی و ایده‌سازی خالی نگذاشته‌اند. هر بار که به شوق دیدار دبیران هنر به استان‌های کشور می‌روم تجربه‌ها و موضوعات ناشنیده و نادیده‌ای می‌بینم که شور و شوق مضاعفی را در من زنده می‌کند و با خود می‌گویم ای کاش دانش آموز بودم و افتخار شاگردی چنین معلمانی را پیدا می‌کردم؛ زیرا احساس می‌کنم که چقدر این درس لذت‌بخش و لذت‌آفرین شده است. یقین دارم که ایجاد توانمندی در هنر خلاق و زایش هنری در بین دانش‌آموزان مستلزم همین توانایی و شایستگی در دبیران هنر است. درس هنر و درون‌مایه‌های متنوع و متعدد آن بیانگر این واقعیت است که «**یادگیری فقط از کتاب درسی نیست**» و طبیعت بهترین زمینه‌ساز و بزرگ‌ترین آموزگار برای درس هنر است. بی‌دلیل نیست که آن دبیر هنر خوش‌ذوق سروستانی^۱ برای درس عکاسی مراحل مختلف از کاشت بذر گیاهان مراحل تکوین و رشد آن‌ها را سوژهٔ کلاس عکاسی خود قرار داده است. همان روشی که تمام وجود دانش‌آموزان را با عجایب طبیعت و فراز و فرودش تسخیر کرده است و درنهایت به برپایی نمایشگاه عکس از مراحل رشد گیاه انجامیده است. نمایشگاهی که حس زیبایی‌شناختی را به‌خوبی تلطیف می‌کند.

بیاییم با استفاده از ظرفیت گروه‌های آموزشی تصویر کلان تعلیم و تربیت هنری را استفاده از دبیران مجرب و متخصص هنر قرار دهیم و با برپایی دوره‌های آموزشی و کارگاه‌ها و نشست‌های هنری دبیران غیرمتخصص را در تجربیات و داشته‌های خود سهیم کنیم. این کار گرچه امری زمان‌بر و طاقت‌فرسا خواهد بود اما می‌تواند **رایحهٔ تغییر** را در کادرسازی هنری به مشام ما برساند. زیرا تغییر حرکتی است که به آینده نظر دارد. به‌طور حتم هم‌فکری گروه‌های آموزشی در سطح ملی و اهتمام پایگاه کشوری درس هنر به این مهم راهگشا خواهد بود. برای همهٔ همکاران ارجمند در سال تحصیلی جدید آرزوی توفیق می‌کنم.

۱. برگرفته از سخنان دکتر تورانی
مورخ ۹۷/۷/۵
۲. محمدهادی سلطانی دبیر هنر
سروستان، مورخ ۹۷/۲/۶